

C?285/07. sz. ügy

A.T.

kontra

Finanzamt Stuttgart-Körperschaften

(a Bundesfinanzhof [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„90/434/EGK irányelv – Határokon átnyúló részesedéscsere – Adósemlegesség – Feltételek – EK 43. és EK 56. cikk – A megszerzett új részesedésért cserébe átruházott részesedés könyv szerinti értékének átvezetését és így az átruházott részesedés adósemlegességét azon feltételhez köt? nemzeti szabályozás, hogy a részesedést a külföldi megszerz? társaság adómérlegében a könyv szerinti értéken jelöljék meg – Összeegyeztethet?ség”

Az ítélet összefoglalása

Jogszabályok közelítése – A különböz? tagállamok társaságainak egyesülésére, szétválására, eszközátruházására és részesedéscseréjére alkalmazandó adóztatás közös rendszere – 90/434 irányelv

(90/434 tanácsi irányelv, 8. cikk, (1) és (2) bekezdés)

A különböz? tagállamok társaságainak egyesülésére, szétválására, eszközátruházására és részesedéscseréjére alkalmazandó adóztatás közös rendszerér?l szóló 90/434 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdésével ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a részesedéscsere a megszerzett társaság részvényesei számára az átruházott részesedés eredeti bekerülési értéke és forgalmi értéke közötti különbözetnek megfelelő nyereség megadóztatásával jár, kivéve ha a megszerz? társaság az átruházott részesedést a saját adómérlegében a korábbi könyv szerinti értéken jelöli meg.

Ugyanis a 90/434 irányelv 8. cikke (1) és (2) bekezdésének kógens és egyértelm? szövege semmilyen módon nem tükröz olyasmint, hogy a közösségi jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy a tagállamoknak az áttétel tekintetében mérlegelési mozgásteret hagyjon, amely lehetővé teszi a számukra, hogy a megszerzett társaság tagjai javára előírt adósemlegességet a hivatkozott cikk (2) bekezdésében előírt feltételek mellett további feltételekt?l tegyék függ?vé. Ha a tagállamok az áttétel tekintetében ilyen mérlegelési mozgástérrel rendelkeznének, ellentétes lenne többek között magával az irányelv céljával, amely, közös adórendszer kialakítása a tagállamokban hatályban lévő bel? rendszerek közösségi szint? kiterjesztése helyett, mivel e rendszerek különbségei torzulásokat okozhatnak.

Továbbá az ilyen adójogi szabályozás, amely annak megelőzésére irányul, hogy a valamely részesedéscsere utáni adózást még az e tranzakciót követ? szakaszban is végleges módon kikerüljék, és amely általánosan megtagadja a 90/434 irányelv által biztosított adókedvezményeknek az irányelv hatálya alá tartozó részesedéscserékre való biztosítását önmagában amiatt, hogy a megszerz? társaság az átruházott részesedést az adómérlegében nem annak korábbi könyv szerinti értéként jelölte meg, nem alapulhat a 90/434 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontján, és ezért azt az irányelvvel ellentétesnek kell tekinteni. Ugyanis a tagállamoknak a 90/434 irányelvben előírt adóelőnyöket biztosítaniuk kell az irányelv 2. cikkének

d) pontjában felsorolt részesedéscsere-m?veletekre, kivéve ha e m?veletek f? célja vagy egyik f? célja az említett irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében az adócsalás vagy az adókikerülés. Márpedig a tagállamok e cikk értelmében csak kivételesen és különleges esetekben tagadhatják meg az irányelv rendelkezéseinek vagy azok egy részének alkalmazását, és csak kivételesen és különleges esetekben vonhatják meg az irányelv által biztosított kedvezményeket. Ennélfogva annak ellen?rzése keretében, hogy a tervezett m?veletnek van-e ilyen célja, az illetékes nemzeti hatóságok nem szorítkozhatnak el?re meghatározott általános kritériumok alkalmazására, hanem minden egyes esetben átfogó vizsgálatot kell folytatniuk.

Ebben az összefüggésben, mivel az ilyen adójogi szabályozásnak az is célja, hogy lehetővé tegye az adóztatást abban az esetben, ha kiderül, hogy az adórendszerben joghézag áll fenn, a tagállam nem oldhatja fel egyoldalúan az ilyen joghézagot, amennyiben az fennáll, mivel az azzal a veszéllyel járna, hogy megghiúsul a 90/434 irányelv céljának – azaz, közös adórendszer létrehozásának – megvalósulása. Az, hogy az alkalmazandó jog a megszerzett gazdasági társaság tagját arra kötelezi, hogy a cserébe kapott részesedéseket kés?bb átruházza, és az átvett t?ketársaság részvényeinek t?zsdei árfolyama er?teljesen zuhanásnak indult, nem indokolja, hogy önmagában a részesedéscsere szolgáljon az adóztatás alapjául, mivel ebben az id?pontban a rejtett tartalékok még nem realizálódtak.

(vö. 26–27., 30–32., 34., 36., 39. pont és a rendelkező rész)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2008. december 11.(*)

„90/434/EGK irányelv – Határokon átnyúló részesedéscsere – Adósemlegesség – Feltételek – EK 43. és EK 56. cikk – A megszerzett új részesedésért cserébe átruházott részesedés könyv szerinti értékének átvezetését és így az átruházott részesedés adósemlegességét azon feltételhez köt? nemzeti szabályozás, hogy a részesedést a külföldi megszerző társaság adómérlegében a könyv szerinti értéken jelöljék meg – Összeegyeztethet?ség”

A C?285/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott el?zetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (Németország) a Bírósághoz 2007. június 14?én érkezett, 2007. március 7?i határozatával terjesztett el? az el?tte

az **A.T.**

és

a **Finanzamt Stuttgart-Körperschaften**

között,

a **Bundesministerium der Finanzen**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök (első adó), A. Tizzano, A. Borg Barthet, E. Levits és J. J. Kasel bírák,

első tanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. április 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az A.T. képviselőjében M. Schaden és H. Winkler Rechtsanwälte, valamint W. Schön Professor,
- a német kormány képviselőjében M. Lumma és C. Blaschke, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Községek Bizottsága képviselőjében R. Lyal és W. Mölls, meghatalmazotti minőségben,

a első tanácsnok indítványának a 2008. november 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a különböző tagállamok társaságainak egyesülésére, szétválására, eszközátruházására és részesedéscseréjére alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló, 1990. július 23-i 90/434/EGK tanácsi irányelv (HL L 225., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 142. o.) 8. cikke (1) és (2) bekezdésének, valamint az EK 43. és EK 56. cikknek az értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet az A.T. és a Finanzamt Stuttgart-Körperschaften (a stuttgarti székhelyű társaságok ügyeiben illetékes adóhatóság, a továbbiakban: Finanzamt) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a Finanzamt által hozott azon határozat, amellyel egy határokon átnyúló részesedéscsere keretében a tőkenyereséget megadóztatta.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 90/434 irányelv célja – első preambulumbekkezdése szerint – annak biztosítása, hogy a különböző tagállamok társaságait érintő olyan átszervezéseket, mint az egyesülések, szétválások, eszközátruházások és részesedéscserék, ne akadályozzák a tagállamok adóügyi rendelkezéseiből származó korlátozások, hátrányok vagy torzulások.

4 Az irányelv ennek érdekében olyan rendszert vezet be, amelynek keretében az említett műveletek önmagukban nem váltanak ki adókötelezettséget. Az e műveletekhez esetlegesen kapcsolódó tőkenyereség elvben megadóztatható, de csak abban az időpontban, amikor ténylegesen realizálódik.

5 A 90/434 irányelv első négy preambulumbekkezdésének, valamint kilencedik preambulumbekkezdésének szövege a következő:

„mivel a különböző tagállamok társaságait érintő egyesülésekre, szétválásokra, eszközátruházásokra és részesedéscserékre szükség lehet a Közösségen belül azon célból, hogy biztosítsák a belső piacnak megfelelő feltételek megteremtését és ennek megvalósítása érdekében a közös piac létrehozását és hatékony működését; mivel nem kellene, hogy az ilyen műveleteket főként a tagállamok adóügyi rendelkezéseiből származó korlátozások, hátrányok vagy torzulások akadályozzák; mivel e célból szükséges az ilyen műveleteket érintő, a verseny szempontjából semleges adószabályok bevezetése, annak érdekében, hogy lehetővé váljék a vállalkozások számára a közös piac követelményeihez való alkalmazkodás, termelékenységük növelése és nemzetközi szintű versenyképességük javítása;

mivel az adóügyi rendelkezések hátrányosan érintik az ilyen műveleteket az ugyanazon tagállamok társaságainak műveleteihez képest; mivel szükség van az ilyen hátrányok megszüntetésére;

mivel nem lehet ezt a célkitűzést a tagállamokban jelenleg érvényben lévő rendszerek közösségi szintű kiterjesztésével megvalósítani, ugyanis az ilyen rendszerek közötti különbségek a torzítások irányában hatnak; mivel csak egy közös adórendszer képes kielégítő megoldást biztosítani e vonatkozásban;

mivel a közös adórendszernek kerülnie kell az egyesülésekkel, szétválásokkal, eszközátruházásokkal vagy részesedéscserékkel kapcsolatos adókivetést, miközben gondoskodnia kell ugyanakkor az átadó vagy a megszerzett gazdasági társaság szerint illetékes állam pénzügyi érdekeinek védelmére;

[...]

mivel a tagállamoknak lehetőséget kell biztosítaniuk arra, hogy megtagadják ezen irányelv alkalmazását, ha a társaságban az egyesülés, a szétválás, az eszközátruházás vagy a részesedéscsere műveletének célja az adó kijátszása vagy elkerülése [...]”.

6 A 90/434 irányelv 2. cikkének d) pontjában szereplő fogalommeghatározás szerint a „részesedéscsere” azon művelet, amellyel „egy társaság egy másik társaságban megszerzi a szavazati jogok többségét, az utóbbi társaság tagjainak (részvényeseinek) értékpapírjaiért cserében kibocsátja a saját jegyzett tőkéjét megtestesítő értékpapírokat, és adott esetben cserében a névérték vagy – névérték hiánya esetén – a könyv szerinti érték 10%-át meg nem haladó készpénz kifizetéséért [helyesen: amellyel a társaság más társaságban a szavazati jogok többségét biztosító részesedést szerez, és az utóbbi társaság tagjainak (részvényeseinek) értékpapírjaiért, és adott esetben a névérték vagy – névérték hiányában – a könyv szerinti érték 10%-át meg nem haladó készpénz kifizetéséért cserében a saját jegyzett tőkéjét megtestesítő értékpapírokat bocsát ki]”.

7 Az irányelv 2. cikkének g) és h) pontja szerint a „megszerzett gazdasági társaság” „azon társaság, amelyben értékpapírok cseréjének segítségével egy másik társaság részesedést szerez”, a „megszerző gazdasági társaság” pedig „azon társaság, amely értékpapírok cseréjének

segítségével részesedést szerez”.

8 A 90/434 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdése, amelyeket az irányelvnek az egyesülésekre, a szétválásokra és a részesedéscserékre vonatkozó II. címe foglal magában, a következőket írják el?:

„(1) Egyesülés, szétválás vagy részesedéscsere esetén az átvett vagy a megszerzett gazdasági társaság tőkéjét megtestesítő értékpapírok elosztása az átadó vagy a megszerzett gazdasági társaság tagjai (részvényesei) számára ez utóbbi társaság tőkéjét megtestesítő értékpapírokért cserében önmagában nem adhat okot a tagok (részvényesek) jövedelmének, nyereségének vagy tőkenyereségének bármely címen történő megadóztatására.

(2) A tagállamok az (1) bekezdés alkalmazását attól teszik függővé, hogy a tagok (részvényesek) az átvett értékpapírokhoz ne rendeljenek magasabb adózás céljára szolgáló értéket, mint amekkora a kicserélt értékpapíroké volt közvetlenül az egyesülés, szétválás vagy csere előtt.

Az (1) bekezdés alkalmazása nem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy az átvett értékpapírok későbbi átadásából keletkező hasznot ugyanúgy megadóztassák, mint a megszerzés előtt meglévő értékpapírok átruházásából származó hasznot.

E bekezdés alkalmazásában »adózás céljára szolgáló érték«: azon összeg, amelynek alapján bármely hasznot vagy veszteséget az adó céljára számítanának ki a társaság tagjainak (részvényeseinek) jövedelmeire, nyereségeire vagy tőkenyereségeire vonatkozóan [helyesen: E bekezdés alkalmazásában »adózás céljára szolgáló érték«: azon összeg, amely alapján a társaság tagjainak (részvényeseinek) jövedelme, nyeresége vagy tőkenyeresége után fizetendő adó alapjába beszámítandó bármely esetleges nyereséget vagy veszteséget kiszámítanak]”.

9 A 90/434 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja többek közt azt írja el?, hogy a tagállam az irányelv II. címe rendelkezéseinek, vagy ezek bármely részének az alkalmazását visszautasíthatja, vagy megvonhatja a kedvezményt, ha úgy tűnik, hogy a részesedéscsere alapvető célkitűzése vagy alapvető célkitűzéseinek egy része az adó kijátszására vagy az adó elkerülésére irányul.

A német szabályozás

10 A módosított, 1994. október 28-ii Umwandlungssteuergesetz (az átalakuláshoz kapcsolódó adóról szóló törvény; BGBl. 1994 I., 3267. o.; a továbbiakban: UmwStG) 23. §-ának (4) bekezdése a 90/434 irányelv 3. cikkében meghatározott ismérvekkel rendelkező, Európai Unióban letelepedett tőketársaságban fennálló részesedésnek az Európai Unióban letelepedett másik tőketársaságra való átruházását szabályozza.

11 Tehát, ha az átvett tőketársaság ilyen átruházás következtében részesedésének – ideértve az átvett részesedést is – mértéke alapján igazolható módon közvetlenül a szavazati jogok többségével rendelkezik abban a társaságban, amelynek a részesedését átruházták, akkor analógia útján az átvett tőketársaság által szerzett részesedést az UmwStG 20. §a (2) bekezdésének első, második, harmadik és negyedik, valamint hatodik mondatában, az átadó által az átvett tőketársaságtól kapott új részesedést pedig analógia útján az UmwStG 20. §a (4) bekezdésének első mondatában foglaltaknak megfelelően kell értékelni.

12 Az UmwStG 20. §a (2) bekezdésének első mondata alapján a tőketársaság az átruházott eszközöket azok könyv szerinti értékén vagy ennél magasabb értéken jelölheti meg. A rendelkezés második mondata alapján a könyv szerinti értéken való megjelölés akkor is

megengedett, ha a kereskedelmi jogi elírások alapján az átruházott eszközöket a kereskedelmi mérlegben egyébként magasabb értéken kell megjelölni.

13 Az UmwStG 20. §a (4) bekezdése első mondatának értelmében az érték, amelyen a tőketársaság az átruházott eszközöket megjelöli, az átruházó szempontjából a társasági részesedés eladási árának és bekerülési értékének tekintendő. Az UmwStG ezen utóbbi szabályával a könyv szerinti értékek úgynevezett kettős összekapcsolását írja elő, amely szabály értelmében az átadó az átruházott részesedés könyv szerinti értékét csak akkor vezetheti át, ha a részesedést átvevő tőketársaság a részesedést maga is a könyv szerinti értéken jelöli meg. A törvény e tekintetben nem tesz különbséget a németországi és a külföldi átruházások között, mindkét tényállást azonos módon kezeli.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 A C-GmbH nevű német korlátolt felelősségű társaság az A.T. nevű német részvénytársaság vállalatcsoportjába tartozott, amelyben az utóbbi társaság 89,5%-os részesedéssel rendelkezett.

15 2000. április 28-án az A.T. ezt a részesedését a G-S.A. nevű francia részvénytársaságra ruházta át az utóbbi társaság alaptőkéjének 1,47 százalékával egyenlő, tőkeemelés útján kibocsátott új részvénye ellenében. Ezen, a későbbiekben erőteljesen csökkenő árfolyamú részvényeket a tőzsdéfelügyeleti rendelkezések értelmében öt éven belül el kellett idegeníteni.

16 Mivel az A.T.-nek, azaz az anyavállalatnak a C-GmbH-ban fennálló részesedését az átruházást követően a G-SA kereskedelmi és adómérlegében nem a könyv szerinti értéken jelölték meg, amint az ezt megelőzően az A.T. adómérlegében szerepelt, hanem az átruházási szerződésben meghatározott forgalmi értéken, a Finanzamt az UmwStG 23. §a (4) bekezdésének első mondatára és 20. §a (4) bekezdésének első mondatára, valamint a Bundesministerium der Finanzen (szövetségi pénzügyminisztérium, a továbbiakban: BMF) vonatkozó utasítására hivatkozva az A.T. számára a 2000-es adóévi adózása tekintetében a C-GmbH-ban fennálló részesedése ellenében a G-SA-ban szerzett részvényeket illetően megtagadta a C-GmbH-ban fennálló, átruházott részesedés korábbi könyv szerinti értékének átvezetését. A Finanzamt tehát az átruházási ügyletet adókötelesnek nyilvánította, és ennek megfelelően az átruházásból származó – a C-GmbH-ban fennálló részesedés eredeti bekerülési értéke és annak forgalmi értéke közötti különbség mértékével megegyező összeg – nyereségre adót vetett ki.

17 Az említett rendelkezések alapján hozott adómegállapító határozatokkal szemben az A.T. által indított keresetnek az első fokon eljáró bíróság helyt adott. A Finanzamt ezt követően felülvizsgálati kérelemmel fordult a kérdést előterjesztő bírósághoz. Ezen utóbbi bíróság úgy véli, hogy az UmwStG alapján az A.T. keresetét el kell utasítani. Az UmwStG szerint ugyanis a C-GmbH-ban fennálló részesedést a G-SA mérlegében a könyv szerinti értéken kellett volna megjelölni, amit egyébként a francia jog lehetővé tett.

18 A Bundesfinanzhof ugyanakkor, tekintettel arra, hogy kétségei merültek fel a határokon átnyúló átruházások esetében alkalmazandó, a könyv szerinti értékek kettős összekapcsolására vonatkozó követelménynek a közösségi joggal való összeegyeztethetősége kapcsán, úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Ellentétes-e a [90/434] irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdésével valamely tagállam olyan adójogi rendelkezése, amely szerint az Európai Unióban letelepedett tőketársaságban fennálló részesedésnek más Európai Unióban letelepedett tőketársaságra való átruházása során csak akkor lehetséges az átruházó számára az átruházott részesedés könyv szerinti értékének

átvezetése, ha az átvevő társaság az átruházott részesedést maga is annak könyv szerinti értékén jelölte meg [a könyv szerinti értékek úgynevezett kettős összekapcsolása (>doppelte Buchwertverknüpfung«)]?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: ellentétben áll-e a fenti szabályozás az EK 43. és EK 56. cikkel, jöllehet »a könyv szerinti értékek kettős összekapcsolásának követelménye« a társaságban fennálló részesedés teljes körű adókötelezettséggel rendelkező társaságra való átruházása tekintetében is fennáll?

Az elzeter döntéshozatalra elterjesztett kérdésekről

19 Az elterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 90/434 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdésével ellentétes-e az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a részesedéscsere a megszerzett társaság részvényesei számára az átruházott részesedés eredeti bekerülési értéke és forgalmi értéke közötti különbözetnek megfelel nyereség megadóztatásával jár, kivéve ha a megszerző társaság az átruházott részesedést a saját adómérlegében a korábbi könyv szerinti értékén jelöli meg.

20 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a 90/434 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerint részesedéscsere esetén a megszerző gazdasági társaság tőkéjét megtestesítő értékpapírok elosztása a megszerzett gazdasági társaság tagjai számára ez utóbbi társaság tőkéjét megtestesítő értékpapírokért cserében önmagában nem adhat okot a tagok jövedelmének, nyereségének vagy tőkenyereségének bármely címen történő megadóztatására.

21 Amint az az irányelv első és negyedik preambulumbekkezdéséből is következik, a 90/434 irányelv az adósemlegességnek a megszerzett társaság tagjai tekintetében fennálló ezen követelményével annak azt kívánja biztosítani, hogy a különböző tagállamok társaságait érintő részesedéscsereket ne akadályozzák a tagállamok adóügyi rendelkezéseiből származó korlátozások, hátrányok vagy torzulások.

22 Az adósemlegesség e követelménye ugyanakkor nem feltétlen. A 90/434 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerint ugyanis a tagállamok az (1) bekezdés alkalmazását attól teszik függővé, hogy a tagok az átvett értékpapírokhoz ne rendeljenek magasabb adózás céljára szolgáló értéket, mint amekkora a kicserélt értékpapíroké volt közvetlenül a csere előtt.

23 Amint azonban az elzeter döntéshozatalra utaló végzésből és különösen az elzeter döntéshozatalra elterjesztett első kérdésből kitűnik, az alapügyben vitatott német szabályozás szerint a megszerzett társaság részvényesei csak akkor vezethetik át a csere eredményeképpen szerzett értékpapírokat az átruházott részesedés könyv szerinti értékén, ha a megszerző társaság az említett részesedést szintén a korábbi könyv szerinti értékén jelöli meg.

24 A német kormány e tekintetben azzal érvel, hogy a könyv szerinti értékek kettős összekapcsolásának követelménye összeegyeztethető a 90/434 irányelvvel, mivel az irányelv azáltal, hogy nem rendelkezik az átruházott részesedésnek a megszerző társaság mérlegében való értékeléséről, a tagállamoknak mérlegelési mozgásteret biztosít az áttétel vonatkozásában.

25 Az irányelv ily módon történő értelmezésének nem lehet helyt adni.

26 Először is meg kell állapítani, hogy a 90/434 irányelv 8. cikke (1) és (2) bekezdésének kógens és egyértelmű szövege semmilyen módon nem tükröz olyasmint, hogy a közösségi jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy a tagállamoknak az átültetés tekintetében mérlegelési mozgásteret hagyjon, amely lehetővé teszi a számukra, hogy a megszerzett társaság tagjai javára előírt adósemlegességet további feltételekkel tegyék függővé.

27 Ezenfelül az, ha a tagállamok az átültetés tekintetében ilyen mérlegelési mozgástérrel rendelkeznének, ellentétes lenne magával az irányelv céljával, amely, amint az már címéből és különösen harmadik preambulumbekkezdéséből is következik, közös adórendszer kialakítása a tagállamokban hatályban levő belső rendszerek közösségi szintre kiterjesztése helyett, mivel e rendszerek különbségei torzulásokat okozhatnak.

28 Mitöbb, a különböző tagállamok társaságait érintő részesedéscserékre vonatkozóan a 90/434 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt adósemlegesség azon kiegészítő feltételhez kötése, hogy a megszerző társaság az átruházott részesedést az adómérlegében annak korábbi könyv szerinti értékén jelölje meg, ellentétes az irányelv céljával, amely szerint meg kell szüntetni a vállalkozások határokon átnyúló szerkezetátalakításai adójogi akadályait annak biztosításával, hogy a részesedések esetleges értéknövekedését tényleges megvalósulásuk előtt nem adóztatják (lásd e tekintetben a C-321/05. sz. Kofoed-ügyben 2007. július 5-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-5795. o.] 32. pontját).

29 A német kormány ugyanakkor azzal érvel, hogy az alapügyben vitatott német szabályozás hozzájárul a 90/434 irányelv azon célkitűzéséhez, amely az adózás tekintetében halasztást enged, nem pedig végleges mentességet állapít meg. A határokon átnyúló átruházások esetében alkalmazandó, a könyv szerinti értékek közötti összekapcsolására vonatkozó követelmény éppen annak megakadályozására irányul, hogy az – egyszeri – adófizetést ne lehessen megkerülni a részesedések határokon túlra való átruházásával, ami a részesedés átruházása megadóztatásának elmaradásához vezetne mind a külföldi megszerző társaság, mind pedig a belföldi átruházó társaság vonatkozásában.

30 Amennyiben az említett kormány ily módon azzal kíván érvelni, hogy az alapügyben vitatott német szabályozás szükséges annak a megelőzéséhez, hogy az adózást végleges módon, a részesedéscserét követő szakaszban is kikerüljék, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak már alkalmat nyílt annak a megállapítására, hogy a tagállamoknak a 90/434 irányelvben előírt adóelőnyöket biztosítaniuk kell az irányelv 2. cikkének d) pontjában felsorolt részesedéscsereműveletekre, kivéve ha e műveletek fő célja vagy egyik fő célja az említett irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében az adócsalás vagy az adókikerülés (a C-28/95. sz. Leur-Bloem-ügyben 1997. július 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4161. o.] 40. pontja.)

31 A tagállamok a 90/434 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében pedig csak kivételesen és különleges esetekben tagadhatják meg az irányelv rendelkezéseinek vagy azok egy részének alkalmazását, és csak kivételesen és különleges esetekben vonhatják meg az irányelv által biztosított kedvezményeket (a fent hivatkozott Kofoed-ügyben hozott ítélet 37. pontja). Annak ellenőrzése keretében, hogy a tervezett műveletnek van-e ilyen célja, az illetékes nemzeti hatóságok nem szorítkozhatnak előre meghatározott általános kritériumok alkalmazására, hanem minden egyes esetben átfogó vizsgálatot kell folytatniuk (a fent hivatkozott Leur-Bloem-ügyben hozott ítélet 41. pontja).

32 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az olyan tagállami adójogi szabályozás, amely az alapügyben vitatott szabályozáshoz hasonló módon általánosan megtagadja a 90/434 irányelv által biztosított adókedvezményeknek az irányelv hatálya alá tartozó részesedéscserékre való biztosítását önmagában amiatt, hogy a megszerző társaság az átruházott részesedést az

adómérlegében nem annak korábbi könyv szerinti értéként jelölte meg, nem alapulhat a 90/434 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontján, és ezért azt az irányelvvel ellentétesnek kell tekinteni.

33 E kontextusban ezenfelül meg kell állapítani, hogy az A.T., anélkül hogy e tekintetben a német kormánynak ellentmondott volna, az észrevételeiben azt állítja, hogy az alapügyben vitatott részesedéscserének csak az amerikai tőzsdeszabályozásnak való megfelelés volt a célja, és a G&SA mindeddig megfizette a C&GmbH általa megszerzett részesedését.

34 Mivel az alapügyben vitatott szabályozásnak – amint azt a német kormány a tárgyaláson hangsúlyozta – nemcsak az a célja, hogy megakadályozza a visszaéléseket, hanem az is, hogy lehetővé tegye az adóztatást abban az esetben, ha kiderül, hogy az adórendszerben joghézag áll fenn, meg kell állapítani, hogy annak a lehetővé tétele, hogy a tagállam egyoldalúan oldja fel a joghézagot, amennyiben az fennáll, azzal a veszéllyel járna, hogy megghiúsul a 90/434 irányelv céljának – azaz, amint a 27. pont arra emlékeztet, a közös adórendszer létrehozásának – megvalósulása.

35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 90/434 irányelv célja a negyedik preambulumbekkezdése szerint a megszerzett gazdasági társaság szerint illetékes állam pénzügyi érdekeinek védelmére való gondoskodás. A 90/434 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése tehát úgy rendelkezik, hogy az (1) bekezdés alkalmazása nem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy az átvett értékpapírok későbbi átadásából keletkező hasznót ugyanúgy megadóztassák, mint a megszerzés előtt meglévő értékpapírok átruházásából származó hasznót.

36 Amint tehát az Európai Közösségek Bizottsága megjegyzi, az, hogy az alapügyben a tőzsdéjogi szabályozás az A.T.-t arra kötelezi, hogy a cserébe kapott részesedéseket később átruházza, és a G&SA részvényeinek tőzsdéi árfolyama erőteljesen zuhanásnak indult, nem indokolja, hogy önmagában a részesedéscsere szolgáljon az adóztatás alapjául, mivel ebben az időpontban a rejtett tartalékok még nem realizálódtak.

37 Ezenfelül meg kell jegyezni, hogy amint a német kormány is elismeri, nem a német adóhatóság húz hasznót abból, hogy az átruházott részesedés későbbi átruházásakor történő adóztatás céljából a megszerző társaság az említett részesedést a korábbi könyv szerinti értéken jelöli meg, hanem sokkal inkább a francia adóhatóság, ami még kevésbé utal arra, hogy a német szabályozásnak érdekében áll ilyen követelmény előírása.

38 Végül soron a részesedések korábbi könyv szerinti értékének kétféle összekapcsolására vonatkozó követelmény mögött annál is inkább nehéz valós érdekeket feltételezni, mivel – amint arra az A.T. és a Bizottság írásbeli észrevételeikben szintén rámutattak, és amint azt a német kormány a tárgyaláson is megerősítette – az UmwStG időközben módosításra került oly módon, hogy az említett követelmény 2007 óta már nem alkalmazandó a különböző tagállamok társaságait érintő részesedéscserekre.

39 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 90/434 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdésével ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a részesedéscsere a megszerzett társaság részvényesei számára az átruházott részesedés eredeti bekerülési értéke és forgalmi értéke közötti különbözetnek megfelelő nyereség megadóztatásával jár, kivéve ha a megszerző társaság az átruházott részesedést a saját adómérlegében a korábbi könyv szerinti értéken jelöli meg.

40 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott válasza tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A különböző tagállamok társaságainak egyesülésére, szétválására, eszközátruházására és részesedéscseréjére alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló, 1990. július 23-i 90/434/EGK tanácsi irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdésével ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a részesedéscsere a megszerzett társaság részvényesei számára az átruházott részesedés eredeti bekerülési értéke és forgalmi értéke közötti különbözetnek megfelelő nyereség megadóztatásával jár, kivéve ha a megszerzett társaság az átruházott részesedést a saját adómérlegében a korábbi könyv szerinti értéken jelöli meg.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.